

Tosya, Türkiye Cumhuriyeti'nin Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Kastamonu ilinin bir ilçesidir.

Tarihçe

Tosya Kaşka, Hitit, Firigya, Kimmer, Lidya, İran,, Roma, Bizans, Danişment, Çobanlar, Cand arogulları Beyliği, Osmanlı, Moğol ve Selçuklu medeniyetleri sınırları içinde kalmış “Paflogonya” (Kastamonu) bölgesinin eski bir kazasıdır. Tosya halkının tarih içerisinde zaman zaman Orta Asya'dan Anadolu'nun diğer bölgelerine göç edip yerleşmiş Türkler olduğu belirlenmiştir.^[4]

Tosya, tarihi süreç içerisinde “Kuzeybatı Anadolu”da önemli bir kültür ve ticaret merkezi olarak bilinmektedir. Tosya adı ilk defa Prehistorik dönemlerde “Zoaka”, Bizans İmparatorluğu döneminde “Doccia” olarak kullanılmış, Türk fethinden sonra da “Tukıya” adıyla kullanılmıştır. Tosya adını, Bizans döneminde kullanılan adı “**Doceia**”dan almıştır.

Tosya'nın kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte arkeolojik kazılardan elde edilen bulgulara göre yaklaşık dört bin senelik bir geçmişe sahiptir. Bulunduğu bölgeye (doğuda Kızılırmak, batıda Bartın Çayı, güneyde Aydos Dağları'nın Kızılırmak ile birleştiği saha) MÖ 7. yüzyılda hüküm sürmüş Yunan hükümdarı *Homeros* döneminde “*Paflagonya*” denildiği bilinmektedir. Tosya adını Bizans İmparatorluğu döneminde kullanılan adı “**Doceia**”dan almıştır.^[5]

1830 (Rumî 1250) tarihli nüfus kayıtlarına göre bugünkü Tosya Kazası hudutları dahilinde Tosya ve Saz olmak üzere iki kazaya rastlanmaktadır. “Tosya”, Kastamonu vilayetine bağlı 30 mahalle 41 köy, “Saz” kazası ise Çorum'a bağlı 9 köyden ibaret olup, ilçenin yeri “Kuşçular” ve “Çakal köyü” arasında kaydedilmiştir.

1880 (Rumî 1300) tarihine ait kayıtlarda yalnız Tosya kazası görülmekte, Saz kazasından bahsedilmemektedir. Saz kazasına bağlı köylerin de Tosya kazasına bağlı olduğu görülmektedir. Bundan da Saz kazasının 1830 ile 1880 yılları arasında Tosya kazasına bağlandığı anlaşılmaktadır. Bu kayıtlarda, Tosya 16 mahalle ve 41 köyden oluşmaktadır.

1904 (Rumî 1320) yılından sonra “Yerkuyu köyü” Ilgaz kazasına, “Arak”, “Beygircioğlu” ve “Ügüz” köyleri “Kargı kaza”sına bağlanmış; “Musa”, “Keçeli” köyleri “Taşköprü kaza”sından, “Gövdecik” ve “Bürük” köyleri Kastamonu vilayetinden Tosya kazasına geçmiş; bazı köy parçaları da müstakil köy haline gelmiştir.

“Ortalıca” ve “Karaköy” köyleri 1935 yıllarında “Kargı” kazasına, 1948 yılında da Kargı kazasından tekrar Tosya kazasına bağlanmıştır. Bugünkü durumda Tosya ilçesi 23 Mahalle, 52 köy ve 1 belden ibarettir.^[6]

Milli Mücadele yıllarında eli silah tutan Tosya’lılar cephede savaşırken geriye kalanlar cepheye silah ve mühimmat sevkiyatında bulunmuşlardır. Tosya, işgale uğramamış olmasına rağmen, Kuva-i Milliye’ye her türlü desteği sağlamış; Sakarya ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi savaşlarında resmi kayıtlara göre 310 şehit vermiştir.^[7]

Coğrafya

Tosya, Batı Karadeniz bölümünde bulunur. Tosya ovasının kuzey kenarında kuruludur. Kaynağını Ilgazlar'ın devamı olan Gevur Dağları'ndan alan, sonra Devrez Çayı'na katılan Kurudere'nin ovasına kuruludur. Güneyde en yüksek zirve 2065 m ile Köstepe, kuzeyde 2578 m ile Büyükhacettepe'dir^[8].

Tosya Ovasını kuzeyden Ilgaz Dağları, güneyden Kös Dağları ve Geçmiş Dağları çevreler. Tosya Ovası Kuzey Anadolu Fayının Ilgaz ve Kös Dağları kenarında oluşturduğu çöküntü alanında bulunur.

(Yeşil Göl)

İklim

Coğrafi olarak Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Tosya'da Karadeniz'in ılımanlaştırıcı etkisi çok görülmez. Ilgaz Dağları ve Küre Dağları deniz etkisini kesmektedir. Tosya'nın yıllık ortalama sıcaklığı 11,2°C, en sıcak ay temmuz 21,6°C, en soğuk ay -0,2°C'dir. En fazla yağış 61,6 mm ile mayıs ayında düşer, en az yağış ise 17,8 mm ile ağustos ayında düşer. Toplam yıllık ortalama yağış 467 mm'dir. İklim Türkiye'de Karadeniz iklimi ile İç Anadolu Karasal iklim arasında geçiş tipidir^[8].

Ekonomi

Tosya'nın en büyük ekonomik gelir kaynağı olarak pirinç üretimi ilk sırada gelmektedir.

İlçede üretilen ahşap kapı pencere ve mobilyalar Türkiye'nin her yerine pazarlanmakta, ayrıca ihraç edilmektedir. İhraç ediliyor olması gelişmişliğin belgesi durumundaki ağaç sanayinde 1500 işyeri ve 14 fabrika faaliyet göstermektedir. Ağaç sanayi, klasik ahşap kapı ve pencere yapımı yanında son yıllarda modern "Amerikan kapı" ve özellikle mutfak mobilyası alanında çok büyük gelişmeler sağlamıştır.

Bunların yanında yine Tosya'ya özgü Tosya Kesesi, Tosya Kuşağı, Tosya Bıçkısı ve Tosya Telası ilçenin önemli geçim kaynaklarıdır. Ayrıca Türkiye tela üretiminin %70'ini karşılamaktadır.

Spor

Tosya Belediyespor 2010-2011 sezonunda Kastamonu Amatör Ligini birincilikle bitirerek şampiyon olmuş, 2011-2012 sezonunda Bölgesel Amatör Lig'inde oynamaya hak kazanmıştır. Ardından ilin profesyonel takımı Kastamonuspor'un 1. Amatör kümeye düşmesinin ardından isim hakları GMG Kastamonuspor'a devredilmiş olup ,tekrar Tosyaspor olarak yeni bir takım kurulmuş olup şu anda takım U11,U12,U13,U17,U19 ve 1. Amatör Ligde Tosya'yı temsil etmektedir.

Kültür

Bağ kültürü ve gümele Tosya halkı hayat tarzında önemli bir yer tutmaktadır. İlkbaharda bağlara göç eden Tosya halkı bütün yazı burada geçirmekte bu arada ürettiği taze sebze ve meyveleri de pazara getirip satmaktadır. Aynı zamanda turşu, reçel, pekmez, pelverde (marmelat) gibi kış yiyeceğini de hazırlamaktadır. Büyük şehirlere göç etmiş bulunan insanlarda yazları gelerek bağ evlerinde tatil yaparak dinlenmektedirler. Şehirleşmenin getirdiği problemlerden dolayı bağ turizmi giderek daha büyük önem kazanmaktadır. Tahir Musa Ceylan'ın Yarım Adamın Aşkları romanının küçük bir bölümü bu ilçede geçmektedir.

Eğitim

2020 Mayıs ayı verilerine göre ilçede 10 ilkokul,9 ortaokul, 9 lise, bir anaokulu, çeşitli özel yurt ve dershaneler yer almaktadır. İlçedeki toplam 33 öğretim kurumundaki 360 derslikte 525 öğretmen 6362 öğrenciye eğitim vermektedir. Ayrıca Kastamonu Üniversitesi Tosya Meslek Yüksekokulu'nda 2019-2020 Mayıs ayı itibarıyla 8 bölümde 993 öğrenci eğitim-öğretim görmektedirler.

(Tosya Meslek Yüksekokulu)

Nüfus

TOSYA Nüfus: 39.916

(Tosya nüfusu 2019 verilerine göre)

Bu nüfus, **19.327** erkek ve **20.589** kadından oluşmaktadır.
Yüzde olarak ise: **%48,42** erkek, **%51,58** kadındır.

(Üçoluklar Mesire Alanı)

Mesire yerleri

Üçoluklar

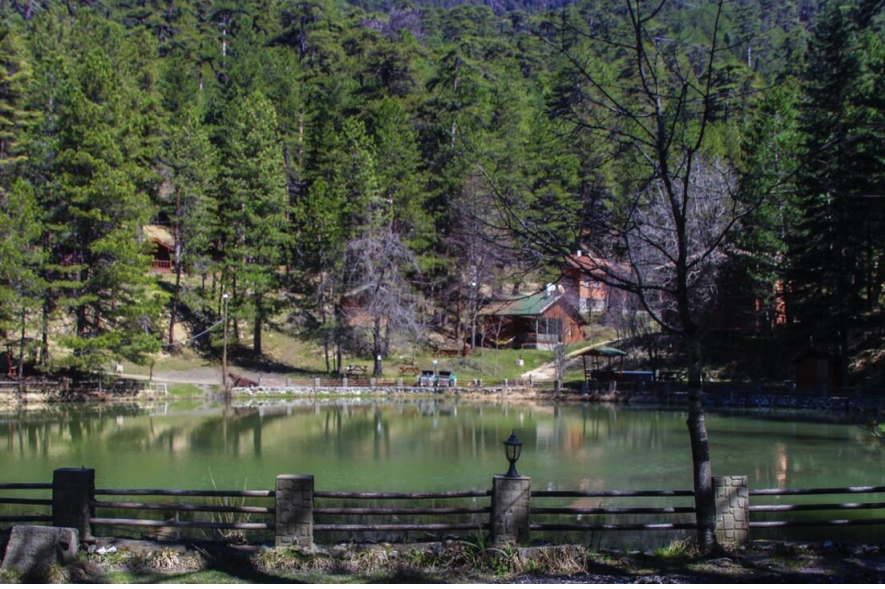
İlçe merkezinin üst tarafında yaklaşık 2 km dışında, 2010 yılında çevre düzenlemesi ile yeniden canlanmış bir mesire yeridir.

Dipsizgöl

Tosya Merkezine 18 km, E23 karayoluna 8 km uzaklıktaki orman içinde doğal piknik alanıdır. Konaklama için 32 yataklı bir otel ve 2 adet ağaç ev bulunmaktadır.

Yeşilgöl

Sekiler Köyü'ne 3 km, Tosya merkeze 25 km uzaklıkta bulunan bu şirin gölcük bir doğa harikasıdır. Göl çevresi çam ormanları ve piknik alanları ile kaplıdır. Gölün çok yakınında ayrıca bir gölet bulunmaktadır.

(Dipsiz Göl)